

Пізнавально-оздоровча мотивація як структурній компонент здоров'ятворчої компетентності учнів

Григоренко Г. В.

Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет», Слов'янськ (Донецька область), Україна

Анотація. Наданий автором аналіз отриманих даних свідчить про актуальність мотивації учнів до здоров'ятворчої діяльності – складової частини їх здоров'ятворчої компетентності, що формується під впливом позитивних мотиваторів, які можуть бути запроваджені у загальноосвітньому навчальному закладі.

Ключові слова: мотивація, здоров'я, здоров'ятворча компетентність, здоров'ятворча діяльність.

Вступ. Здоровий спосіб життя людини передбачає створення та реалізацію усвідомлених нею сукупності заходів, ціннісних духовно-соматичних орієнтацій, які необхідні для утворення соціальних, здоров'ярозвиваючих умов її життєдіяльності, працездатності, суспільно-соціальної самореалізації, що формуються в процесі діяльності освітнього навчального закладу [1-5].

Компетентнісний підхід є методом соціально-педагогічного моделювання результатів освіти, в структурі якого формуються соціально-життєві компетентності, професійні здібності, психосоматичне та соціальне здоров'я особистості, її здоров'ятворча компетентність [2, 3].

Поняття «здоров'ятворча компетентність особистості» ми розглядали, як її здатність до творчого розвитку особистого психосоматичного здоров'я з метою інструментального його використання в процесі продуктивного вирішення різноманітних особистісних, суспільно-соціальних проблем.

Пізнавально-оздоровча мотивація є складовою здоров'ятворчої компетентності

учнів, потужним соціальним та психолого-педагогічним чинником креативної духовно-оздоровчої, здоров'ятворчої діяльності, що включає наступні її основні структурно-функціональні компоненти: аксіологічний, праксіологічний, когнітивний, соціальний, психосоматичний і мотиваційно-потребнісний, які відображають структуру та сутність здоров'ятворчої компетентності. Актуальність означеної проблеми зумовлена піклуванням про здоровий спосіб життя та завданнями державних програм, які потрібно вирішувати у освітньому просторі сучасного навчального закладу[1-5].

Мета дослідження полягає в аналізі пізнавально-оздоровчої мотивації як структурного компоненту здоров'ятворчої компетентності учнів. Питання з означеної проблеми включено до складу комплексної науково-дослідної роботи державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» та плану кафедри методик викладання спортивно-педагогічних дисциплін факультету фізичного виховання.

Матеріал та методи дослідження. Дослідження проводились на базі загальноосвітніх навчальних закладів міста, під час якого був наданий аналіз науково-педагогічної, методичної літератури; були застосовані емпіричні методи дослідження: педагогічні спостереження, опитування та методи статистичного опрацювання отриманих даних.

Результати дослідження та їх обговорення. Викладена аргументація актуальності мотивації учнів до здоров'ятворчої діяльності в умовах соціально-педагогічної діяльності загальноосвітнього навчального закладу спонукала нас до вивчення вікової динаміки розвитку у них означеного мотиву.

У ході дослідження нами спостерігалась вікова динаміка мотивації підлітків загальноосвітнього навчального закладу до процесу особистісно-орієнтованого формування їх здоров'ятворчої компетентності. Вікова група 15-річних підлітків характеризується наступною негативною динамікою означеного показника: 56,4% демонструють низький рівень вмотивованості, 30,6% – середній рівень і 8,5% (10,7 балів) – високий.

Підлітки віком 16-ти років мають аналогічну негативну динаміку здоров'ятворчих мотивів: 54,8% школярів характеризуються низьким рівнем, 36,5% – середнім і тільки 8,7% – високим. При цьому звертаємо увагу на те, що негативна динаміка структурування оцінок інтенсивності зусиль та спрямованості здоров'ятворчої діяльності підлітків загальноосвітньої школи знаходиться на пограничному рівні шкали оцінювання, що свідчить про наявності у школярів мотиваційних і оздоровчових резервів, освітньої, пізнавальної та здоров'ятворчої потенції, як життєвої компетентності особистості.

Результати комплексної оцінки фізичної підготовленості учнів та їх аналіз дозволяє нам констатувати, що встановлена негативна тенденція формування культури здоров'я та здоров'ятворчої компетентності школярів поширюється на динаміку їх фізичної підготовленості, яка є суттєвою складовою (моторно-вісцеральним фактором) психосоматичного здоров'я людини, її нервово-м'язової працездатності та адаптаційних можливостей.

Результати педагогічного експерименту, показники психосоматичної структури здоров'я підлітків загальноосвітнього навчального закладу знаходяться у такому стані, який потребує особистісно-орієнтованого формування у них здоров'ятворчої компетентності.

Вважаємо за доцільне звернути увагу на те, що доцільними будуть заходи з мотивації та стимулювання до здоров'ятворчої діяльності підлітків, які можуть бути запроваджені у загальноосвітньому навчальному закладі: тематичні зустрічі з провідними спортсменами навчального закладу, міста та країни; спортивні свята з популяризації національних видів спорту та здорового способу життя серед школярів навчального закладу, міста; участь у легкоатлетичних кросах, змаганнях з силових видів спорту, різновидів боротьби; показові виступи та майстер-класи спортсменів школи, міста; залучення підлітків, що займаються спортом, до підготовки, проведення та обслуговування спортивних змагань серед учнів молодших класів; підготовка та випуск тематичних стіннівок, банерів, присвячених спортивним досягненням учнів своєї школи тощо.

Висновки. В умовах експерименту нами було виявлено взаємозалежність між здоров'ятворчою компетентністю підлітків та рівнем їх вмотивованості до здоров'ятворчої діяльності. Теоретичне обґрунтування здоров'ятворчої мотивації підлітків, її вплив на якість їх пізнавально-оздоровчої діяльності знайшли підтвердження того, що соціально-педагогічні умови системного підходу до формування у учнів особистісної здоров'ятворчої компетентності, інноваційні освітньо-виховні технології та їх практична реалізація забезпечують успішне виховання цього компонента системної діяльності особистості, як фактору здоров'ярозвиваючої спрямованості та інтенсивності її зусиль у досягненні здоров'ятворчих цілей.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розробці комплексу вправ, що можуть бути використані у якості мотиваторів в процесі особистісно орієнтованого формування у підлітків здоров'ятворчої компетентності.

Список використаної літератури.

1. Віцько С.М., О. І. Холодний Структура педагогічної технології особистісно

орієнтованого формування здоров'язберезувальних знань учнів основної школи в процесі занять фізичною культурою, *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2012. № 19(1). С. 54-62.

2. Григоренко В.Г. Інноваційні організаційно-педагогічні умови функціонування інтерактивних виховних технологій особистісно орієнтованого формування в учнів загальноосвітньої школи культури здоров'я. *Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць*. За ред. проф. В.І.Сипченка. Слов'янськ: СДПУ, 2011. Вип. LV. Ч. III. С. 196-207.

3. Григоренко Г. В. *Здоров'ятворча компетентність підлітків та умови її формування в соціально-педагогічній діяльності загальноосвітнього навчального закладу: монографія*. Слов'янськ, 2016. 315 с.

4. *Сучасні перспективи освіти*. Ред.: С. Омельченко, Й. Аксман; ДВНЗ «Донбас. держ. пед. ун-т». Слов'янськ, 2016. 457 с.

5. Шиян О.І. *Державна освітня політика з питань здорового способу життя молоді*. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Л., 2010. 295 с.